

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár hírlevele

VERITAS

Történetkutató Intézet és Levéltár

Tartalom

- **VERITAS-est**

- **Hírek**

- **Olvasnivaló:**

- *A Batthyány-palota bemutatásával emlékezünk*

- a száz éve elhunyt Hauszmann Alajosra*

- *Tisza István gróf, magyar királyi miniszterelnök 1916 nyarán*

- *A bajor–osztrák–magyar Dunai Konföderáció müncheni víziója 1919 húsvétján*

- **Cikkajánló**

- **Adatkezelési tájékoztató**

VERITAS-EST

2026. október 6-án, kedden, 18 órai kezdettel A Nemzeti Casino története (1827-1945) címmel tartjuk a VERITAS-estek következő beszélgetését. Az eseményt **Dr. Ujváry Gábor**, a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár főigazgató-helyettese moderálja. A beszélgetés résztvevői:

„...*hazudni nem szabad.*”
Deák Ferenc

VERITAS
Történetkutató Intézet és Levéltár

Nemzeti Kulturális Alap

MEGHÍVÓ

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár
tisztelttel meghívja a

VERITAS-EST

történelmi vitasorozat 109. programjára, amelynek témája:

A Nemzeti Casino története (1827-1945)

A BESZÉLGETÉS RÉSZTVEVŐI:

Gyuricza Andrea
főkönyvtáros
MTA Könyvtár és Információs Központ

Anka László
tudományos főmunkatárs
VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

MODERÁTOR
Ujváry Gábor
általános és tudományos főigazgató-helyettes
VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár

2026. október 6.
(kedd), 18.00

1093 Budapest,
Zsil utca 2-4.

<https://veritasintezet.hu>

@veritastortenetkutatoiintez7701

[Az est ezen a linken is követhető](#)

HÍREK

Megkapta intézetünk tiszteletpéldányként a Habsburg Ottó Alapítvány 2025. évről szóló beszámolóját, melyben többek között az intézetünk munkatársainak

helyettes vezetésével 2025. október 7-én látogatták meg a Habsburg Ottó Alapítvány Szentkirályi utcai archívumát, ahol Pröhle Gergely igazgató és Fejérdy Gergely tudományos igazgatóhelyettes fogadott és kalauzolt minket. Vezetésükkel betekintést nyerhettünk a Magyarországon egyedülálló és különleges, sokrétű történeti, levéltári és múzeumi forrásanyag aprólékos, sokszor kihívásokkal teli rendszerező és feldolgozó munkájába. A látogatás egyúttal jó alkalmat teremtett arra, hogy egy kötetlen beszélgetés és eszmecsere révén egyrészt ápoljuk és bővítsük a már meglévő szakmai és intézményi kapcsolatainkat, másrészt pedig azok folytatásán és a tágabb közgyűjteményi keretekbe történő bekapcsolódáson gondolkodjunk.

Megjelent néhai **Haraszi György**: *Pannóniától Magyarorszáig II. A Kárpát-medencei zsidóság annotált kronológiája 1918 és 1945 között I. és II.* című kötete. Haraszi György Tanácsadó Testületünk tagja volt 2023-ban bekövetkezett haláláig.

Olvasnivaló

A Batthyány-palota bemutatásával emlékezünk a száz éve elhunyt Hauszmann Alajosra

emlékezünk július 31-én. Emlékét az általa tervezett Teréz körúti Batthyány-palota bemutatásával idézzük fel, amely a firenzei Strozzi-palota kicsinyített mása, amelynek kapui idén 140 éve nyíltak meg. A Batthyány grófok kevésbé ismert alakjának számított Batthyány Géza (1838–1900), akit a történészek a Magyar Heraldikai és Genealógiai Társaság egyik alapítójaként tartanak számon. A gróf az 1880-as években vásárolt két telket a Teréz körúton, az Oktogon szomszédságában. Az egyikre palotát akart építtetni a családja számára, a másikon pedig egy háromemeletes bérház építésében gondolkodott befektetési céllal. Batthyány gróf a dualizmus kori Budapest egyik sztárépítészének tekinthető és a neoreneszánsz jegyében alkotó Hauszmann Alajost kérte fel terve megvalósítására, aki erre így emlékezett vissza: *„1884-ben ismerkedtem meg gróf Batthyány Gézával, aki a Teréz körúton két szomszédos telket vásárolt, melynek egyikére palotát, másikára bérházat szándékozott építeni és felhívott a tervek megfogalmazására. A palota homlokzatát a firenzei Strozzi-palota mintájára kívánta kibővíteni méretben, és hiába volt minden ellenvetésem, ő ahhoz ragaszkodott, és nekem, bár contre coeur [vonakodva], engednem kellett. A palota belső kiképzésében azonban már szabadabban mozoghattam, és azt hiszem, hogy jó dolgot készítettem.”*

A kép forrása: Arcanum / Építési Ipar című folyóirat 1886. évi képmelléklet

[Anka László teljes cikke itt olvasható](#)

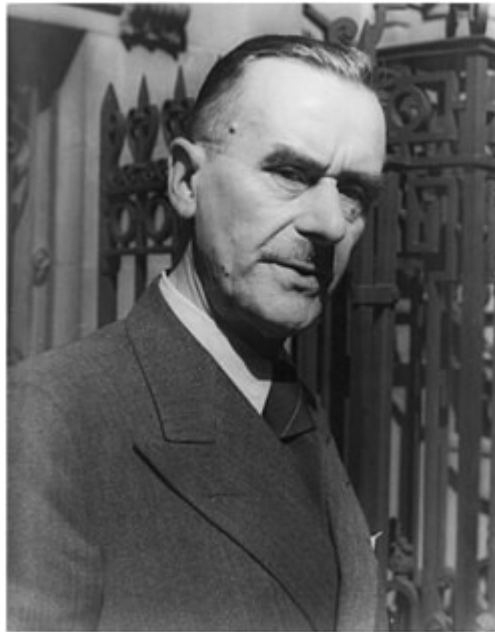

Tisza István gróf, magyar királyi miniszterelnök 1916 nyarán

1916 nyarán Tisza István gróf, magyar királyi miniszterelnök pályafutása egyik legnagyobb krízisével szembesült, amikor Románia megtámadta az Osztrák–Magyar Monarchiát. Tisza István már az 1914. évi júliusi válság során komolyan számolt Bukarest esetleges agressziójával, amelyet előbb-utóbb elkerülhetetlennek látott. A kormányfő hezitálását a Szerbiának küldendő diplomáciai jegyzék tárgyában az a félelem is táplálta, hogy egy Oroszországgal is vívott háború esetén kétségesnek látta Erdély helyzetét, főleg abban az esetben, ha Románia az antant oldalán hadba lép. Tisza a háború kitörése után is számolt egy román támadás lehetőségével, és igyekezett felhívni a Monarchia vezetésének figyelmét a veszélyre, miközben az erdélyi román politikusokkal is rendszeresen egyezett meg.

A képen Tisza István (1861-1918) miniszterelnök

A kép forrása: Wikimedia Commons

A bajor–osztrák–magyar Dunai Konföderáció müncheni víziója 1919 húsvétján

Thomas Mann több évtizeden át vezetett, rendkívül részletes, értékelésekkel és kommentárokkal ellátott naplója többek között az első világháborút követő németországi, közelebbről bajor események tekintetében a német történettudomány számára elsődleges forrásként szolgál. A Párizs környéki békeszerződések eseménytörténetét vizsgálva az antant Német Birodalommal szembeni politikájának, valamint a Bajor Tanácsköztársaság történetének, közelebbről a müncheni politikai és társadalmi eseményeknek a rekonstrukciójában a német történeti irodalom gyakran idézi. Ennek az is az oka, hogy az író, aki társadalmi kapcsolatai és befolyása révén tevékeny részt vállalt a Bajor Tanácsköztársaság kulturális-irodalmi háttérének formálásában, élénk figyelemmel kísérte a politika változásait, a békeszerződések előkészítésének folyamatát és a szövegezés fázisait. Ennek köszönhetően már jóval a békeszerződések megkötése előtt pontosan tudta, hogy a vesztesekre kényszerített diktátumoknak katasztrofális következményei lesznek Európa jövője szempontjából.

A képen Thomas Mann

A kép forrása: Wikipedia Commons

[Kincses Katalin Mária teljes cikke itt olvasható](#)

Cikkajánló

Tudós katonák miniprotréi

„2025-ben ünnepelte a Magyar Tudományos Akadémia megalakulásának 200. évfordulóját. Az egykoron Magyar Tudós Társaság néven létrejött nemzeti intézmény bicentenáriumi köszöntésére sokan és sokféleképp vállalkoztak: kiadványok, kisfilmek, emlékülések, konferenciák... A Magyar Hadtudományi Társaság és a Magyar Tudományos Akadémia IX. Osztály Hadtudományi Bizottsága sem akart kimaradni a köszöntők sorából, és azt egy műves kötettel tette meg, amely A Magyar Tudományos Akadémia katonai tagjai címet viseli, szerkesztői Hausner Gábor és Padányi József voltak.” - írja **Prof. Dr. Szakály Sándor**, intézetünk főigazgatója a Honvédségi Szemle 2026/4. számában *Tudós katonák miniprotréi* című írásában.

[Szakály Sándor írása itt olvasható](#)

A magyar múlt nyomában Firenzétől Bécsig – interjú Arany Krisztinával

Az Újkor.hu történelmi ismeretterjesztő portálon szeptember 6-án jelent meg *A magyar múlt nyomában Firenzétől Bécsig – interjú Arany Krisztinával* címmel az a beszélgetés, amelyet Intézetünk tudományos főmunkatársa, **Dr. Kárbin Ákos** készített Arany Krisztinával, a Bécsi Magyar Levéltári Kirendeltség vezetőjével.

[Kárbin Ákos interjúja itt olvasható](#)

Buda első török megszállása 1526-ban

„Miután 1526. augusztus 29-én a magyar sereg végzetes vereséget szenvedett Mohácsnál az oszmán haderőtől, Szulejmán szultán tovább vonult a királyi központ, Buda felé. Szeptemberben közel két hétig időzött a város falai között, amelyet kirabolt, felégetett. Ez volt Buda első török megszállása.” - olvashatóak intézetünk főkönyvtárosa, **Dr. Dubniczky Zsolt** gondolatai a Pestbuda.hu fővárosi internetes helytörténeti magazinban.

Az új adatkezelési tájékoztatónk [itt olvasható:](#)

A VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár kizárólag a saját rendezvényeivel és programjaival kapcsolatos meghívók és értesítők küldésére használta fel eddig az Ön személyes adatait (név és e-mail cím), azokat harmadik félnek nem adja át a jövőben sem. Ha nem ért egyet az Ön személyes adatainak (név, e-mail cím) további kezelésével, és a jövőben nem szeretne hírlevél formájában értesülni a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár legújabb híreiről, rendezvényeiről és programjairól, akkor kérjük, hogy jelezze ezt az info@veritas.gov.hu címen! Ebben az esetben véglegesen és helyreállíthatatlanul töröljük Önt az adatbázisunkból. Ha az adatkezeléssel kapcsolatban bármilyen kérdése vagy észrevétele van, akkor forduljon hozzánk az info@veritas.gov.hu e-mail címen.

Bízunk benne, hogy továbbra is figyelemmel kíséri a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltár tevékenységét.

Copyright © VERITAS INTÉZET ÉS LEVÉLTÁR

Nem szeretne több hírlevelet kapni? [Ide kattintva iratkozhat le.](#)